

De notulen van de Westbroekse kerkenraad over de ongewenste zwangerschap van Mari Walraven en de gevolgen daarvan

Transcriptie Anne Doedens©

Uit: Regionaal Historisch Centrum Vecht en Venen, inventaris 0978 (archief Hervormde gemeente Westbroek 1515-1985), archief van de kerkenraad 1 (acta of notulen van de kerkenraad 1 (1632-1643, 1640-1744))

19 augustus 1737: Kerkeraad gehouden, waarin van ds. de Cuijper is rapport gedaan,

'dat Mari, dogter van Salomon Jans Walraven een kint in onegt geteeld ter waerelt heeft gebracht, en den 11 Augusti hetselve ten doop heeft aangegeven, en is haar in het particulier voor het oog gebracht de grouwel dat [ze een] overspeeleresse [is] en op eene opregte boetvaardigheid voor den Allerheiligsten God aangedrongen, hetwelk zij heeft aangenomen, darentboven hebbe ik geeischt dat sij dit kint selvs ten doop moeste brengen en eene openbaare bestraffinge hooren voor het kint gedoopt wierd en bekennen haare vuile sonden, ook leedweezen betuigen voor het aangezicht der gemeente. Zulks is van haar aangenomen en hebbe des zelven daags daaraan voor den predikstoel verwacht, maar te vergeefs.

Waarop haar vader Salomon Jans Walraven, toen ouderling zijnde, gevraagd wierd, waarom zijne dogter met het kint was terug gebleven, antwoorde,

- 1. dat Hij niet verstonde dat zijne dogter Mari, ooit of ooit het kint ten doop soude selfs houden*
- 2. dat hij ook selfs wilde naar het classis gaan om te vragen wie den predicant soo stout maakte, om met zijne dogter die niet meer gezondigt heeft dan een ander, sulks te onderneemen.*
- 3. Weigerde hij om de commissie van sijn predicant te ondertekenen [om bij de classis advies te vragen], willende daarmede hem ds. De Cuijper] dwingen, dat hij het hoere kint naar de wet dus volgens sijn eige interpretatie zonder correctie van de moeder doopte.*

Waarover omvraag gedaan zijnde, de kerkeraad oordeelde dat Salomon Jans Walraven door dit dwarsboomen van alle kerkelijke discipline groote opschudding in de gemeente veroorzaakt [heeft], en dat het geen ouderling past tegen de getrouwe behandeling van den predicant sig te opposeren. En dewijl deze ouderling vuur van twist en oneenigheid zoekt door sijn doen te stooken, vind de kerkeraad goed, bij het eerwaarde classis aanstaande sulks open te leggen en te versoeken Hunne Eerwaardigen gelieve kragtige middele te beraamen waaroor de goddeloosheeden gestuit, de kerkelijke discipline gemainteneert en vrede in de kerkeraad gemaakt worde. De commissie [opdracht van de kerkenraad] was onderteekent [en luidde als volgt:]

De kerkeraad van Westbroek en Achtienhoven versoekt dat het Salomon Jans Walraven, die geweigert heeft de commissie van onzen predicant te onderteekenen

- 1. Redenen geve van deze weigering die voldoende sijn aan de Eerwaarde vergadering [van de classis].*
- 2. Vraagt ds. De Cuijper [de classis te laten adviseren] hoe hij met de hoere en de dopen van het haere kint handelen sal en of zijne voorgaande handeling nopens de hoere Mari en toeleg om het zoo te dopen kint gelijk boven gemeld is goed of afgekeurt word.*
- 3. [Verzoekt een antwoord op de vraag] Of den predicant ooit een kint buiten de wet gedoopt en of des predicants toeleg geweest is buiten de wet dat kint te dopen.*
- 4. Versogt de kerkeraad tot Eerwaarde Classis, gelieve te ondersoeken wat den ouderling voor heeft met sijn seggen, dat hij nooit soude toestaan dat het kint gedoopt wierde en*
- 5. of het een ouderling ouderling past, wiens post is over de de kerkelijke discipline te waaken en tot een voorbeeld van boetvaardigheid te worde[n] [zijn], [hij diende daarom] sijne dogter de hoere [...] aen te maanen zulke verweidering in de gemeente en opschudding in de kerkeraad [niet]] te [willen] v[er]oorsaaken*

En [ten] laatsten waarom het kint waarover hij Salomon Jans Walraven als getuige te staan sig aangeboden heeft niet ter kerke [is] ingedaagt [verschenen] naadat het is aangeteekent [ingeschreven, niet] is voor den predikant gekomen, en [het kind] is ook tot deeze uure niet is gedoopt geworden.'

In het verslag van 1 september 1737 valt te lezen dat Mari het kind had laten dopen en dat de ds. De Cuyper

'haar heeft afgevraagd voor het doopformulier te leesen, nadat sij scherpelijk bestraft [is] en het grouwel des overspels, haar onder het oog gebracht is geworden deese volgende stukken [:]

- 1. Of zij bekende dit kint in onegt geteelt te hebben, en daardoor sig tegen den Allerheiligsten God grotelijx gezondigt te hebben.*
- 2. Of ze opregt berouw en leedweezen over deze schandaat hadde.*

3. *Of zij met een godvreezenden wandel door inroeping van de Gen[a]de Gods voorts in haar gedrag wilde betoonen, dat haar voorafgaande onkuische wandel haar leed is.*

Waarop zij Marij antwoorde: Ja. Hij [de hierna te noemen waarschijnlijke vader] heeft mij daartoe verleid. Hiervan vind de kerkeraad goed aantekening te houden.'

Op 22 september 1737 leest men in het verslag van de Westbroekse kerkenraad 'Ord[inaris] kerkeraad gehouden naa aanroeping van des H[ee]ren H[eiligen] Naam.

Art. 1 geresumeerd de voorgaande acte

Art. II is goet gevonden J. Gerritsen [de van het vaderschap beschuldigde] onder censur te leggen wegens de beschuldiging tegens hem door Mari Salomons Walraven ingebracht

Art. III In de huisbezoeking bij Salomon Jans Walraven aan huis komende heeft hij [Walraven] en sijne vrouw Cornelia den adsisteerenden ouderling Japik Barthen met sulke schampere en bitse woorden aangevallen, ja zelfs de deur voor hun opengezet om te vertrekken etc. etc. te breed om te melden [er is teveel gebeurd om allemaal te vertellen].

De kerkeraad afgevraagd hebbende wat er [waar is] van deeze beschuldiging [...] tegen tegen Japik Barthen, vind [hij, Japik Barthen] dat sijne woorden van Salomon Walraven en Cornelia wel eer gebruikt verdraait en ommegekeert worden. Jacob Barthen presenteert te allertijt met eede te verklaaren, dat hij geen part of deel heeft van dat geene dat hem tot last word gelegd, gezeijd te hebben. De kerkeraad is van gedagten dat men soeken mogte een middel van versoening tuschen J. Barthen en Salomon Jans Walraven en Cornelia, deeze zaak is aan de predicant gedemandeert [gemandateerd].

2. Dat dewijl Salomon Jans Walraven zijne meede ouderling Japik Barthen in qualiteit als gecommiteerde van den kerkeraad mishandelt [slecht behandeld] heeft en daardoor het collegie [de kerkenraad] selvs smaatheid aangedaan heeft, [moet] hij [...] Salomon Jans Walraven reedenen geven van deeze mishandeling, of berouw betoon[en] en dewijl dese beschuldiging sonder bewijs zijn, verstaet de kerkenraad dat zij beijde [Walraven en Barthen] van de taaffel des H[eer]en sig sullen onthouden, totdat ze met malkanderen versoent zijn.

Op 5 november 1737 blijkt dat Walraven en zijn vrouw nog steeds niet ter kerke gaan en zelfs niet helpen bij de bediening van het Avondmaal. Walraven functioneert nog steeds niet als ouderling, woont de kerkenraadsvergaderingen niet bij, en blijkt 'door onstigtelijk en onordentlijck gedrage veel aanstoot te geven'. Het is alles te veel om op te noemen. De classis wordt om advies gevraagd hoe te handelen. Op 17 november 1737 wordt in een buitengewone kerkenraadsvergadering gemeld, dat de zaak bij de classis in Amersfoort is behandeld. Walraven wordt berispt en moet zijn ouderlingschap weer op zich nemen.

Op 2 maart 1738 blijkt, dat Walraven zich al weer vier weken verre houdt van kerkelijke bijeenkomsten. De kerkenraad besluit nog wat te wachten om te zien of de man tot inkeer komt. 'De predicant klaagt ook over de stoutigh[eij]t van sijne dogter, dewelke

op zekeren dag des Heeren, in januarimaand in de kerk is geweest, haar hoerekint medebrenge, en hetselve voor de oogen van den beschuldigen, int aangezigt der gemeente heeft doen huppelen en met onkuische en wulpsche gebaarde en ergerlicke woorden in de gemeente eene groote opschudding, tot stooringe van den publiken godsdienst heeft veroorzaakt na oit voor noch na den openbaren godsdienst heeft bijgewoont, alles niet zonder kennis en toeleg van haar vader Salomon Jansz. Walraven, hetwelk blijkt uijt sijn antwoord, hetwelk hij aan den predicant van [de] [preek]stoel komende [heeft gezegd die] [...] hem tot sijnen vaderlijken plicht omtrent sijne dogter [maande], alsook sijnen plicht [in herinnering bracht] als ouderling om te waaken dat de godsdienst ongestoord gehouden worde [...]: "mijn heer, sulks sal nog wel meer dan eens gebeuren, want ik hebbe verdriet genoeg en inquis[i]ties [de aangedane onrechtvaardigheden]."

De broederen [de kerkenraad] toonen sig eenpaarig seer gevoelig over deeze roekeloosheeden [gemis aan verantwoordelijkheid]'.

Op 16 maart 1738 blijkt Salomon Jansz. Walraven weer niet in de ouderlingenbank heeft willen plaatsnemen. Drie dagen later worden er klachten daarover in de kerkenraad behandeld. Weer wordt hij daarover vermaand, Walraven moet de opdracht van de classis niet aan zijn laars lappen! Ook blijkt, dat Walravens vrouw Cornelia wel weer aan het Avondmaal wilde deelnemen, 'maar alsnog veele bittere woorden tegen den beschuldigen overspeelder als ook tegen Japik Barthen gebruikt heeft'. Dat loste de zaak niet op en ouderling Gijsbert Willemse van Zijpvelt moet het echtpaar Walraven gaan vertellen, dat ze niet meer aan het Avondmaal mogen deelnemen, 'totdat de dd. [heren/predikanten] depp. [gedeputeerden van de] classis ons ligt gaven in dese sake. Dit is ook aan J. Gerritsen [de vermoedelijke verwekker van het kind] aangesezt.

Op 2 juli 1740 blijkt de kwestie nog steeds niet afgehandeld. De vermoedelijke vader van Mari's kind, Jan Gerritsen, had zonder goedkeuring van de kerkenraad weer aan het Avondmaal deelgenomen. De ouderling die verantwoordelijk was voor het huisbezoek aan Gerritsen en daartoe opdracht kreeg was niet thuis en daarom werd Gerritsen voor de kerkenraad gedaagd. Men vertelde hem: 'dat daar door eenige leeden der gemeynte misnoegen gegeven was, dat hij met zulk eene ruime conscientie [met zo'n ruim geweten] tot de [Avondmaals]taffel naderde. [dat dan] zommige liever wilden daar af blijven.' Bovendien wenste de kerkenraad 'nadere blijken van zijnen onschuld [aan het hem toegeschreven vaderschap] te hebben.'

Gerritsen reageerde door te vertellen, onschuldig te zijn, 'zich beroepende op de Alweetenheid Gods ende zijn blank gewisse'. De man betreurde zeer dat er kwaad over hem gesproken werd, en leugens kon hij niet tegenhouden. Zijn onschuld was, meende hij, voldoende duidelijk, omdat hij, toen hij voor het Hof van Utrecht was gedaagd 'door de hoere [Mari]', niet veroordeeld was. De kerkenraad besloot de zaak weer voor te leggen aan de afgevaardigden van de classis Amersfoort. Een enkeling

in de kerkenraad wil het aan Gerritsen overlaten of hij tot die tijd aan het Avondmaal wil deelnemen of niet. Dat vond dominee De Cuijper ook, maar Gerritsen moest wel beseffen, dat als hij loog, dat *'Gods oordeelen hem [zullen] agtervolgen'*. *Zo gezegd zo gedaan. De zaak werd aan de classis voorgelegd. In augustus adviseert de kerkenraad de zaak aan het geweten van Gerritsen over te laten.*

In maart 1741 werd in de kerkenraad gemeld dat Walraven en zijn vrouw toen hen door een ouderling en ds. De Cuijper werd gevraagd aan het Avondmaal deel te nemen, dat zij toen *'in bittere en injurieinde [[beledigende] woord[en] en op de heftigste wijze waren uijtgevaren, zonder daartoe te minste aanleiding te hebben.* De ouderling en de predikant waren *'seer ontsteld'*.

Met dit laatste bericht eindigt de notulering over de affaire Walraven.

AD

Orde: teford gelouwen en naa aansoepinge van Gods H. Naam tot die
leerling verlore[n] Jasick Barthen, tot Diaken Mendrick Schipper. ex Pindt M. Beer.
Pinter maand is Rezonie Rekening gesloten, en wel bevonden het verkeerende
aan den Nieuwen Boekhouder Diaken Jornelis H. v. d. E. te voet behandelt.
8 Junij: kerkeraad gehouden, naa aansoeping van Gods H. Naam rapport gedaan, van de Stuis bezoek
en dan dag des Stuis daaraan volgende het H. Avond: gehouden
9 Aug. kerkeraad gehouden, waarin van Dij de Cuppe is rapport gedaan, dat Mari. Dogter van Sals
mond Danz. Edel traven. een huint in onegt getoelt ter waerelt heeft gebracht, en dan 11
Aug: het selve ten doop heeft ^{aanvragen} gepresenteerd, en is staar in het pastor buline voor het Aug
gebragt de groude clerk verreelers op. en op eene opzege doet vaardighit voor den
Alle heilig god aan gedrongen, het welk zy heeft aangenomen, daerw boven helle
ik gezwicht, dat de huint selve ten doop moete brengen, en eene openbaare bestrafing
hooren voor het huint gedoopt wied. en bekennen haare viele sonden ook ledwaazen be
tuigen voor het aanzicht der Gemainte, zulk w van haar aangenomen en helle
de zelfde Daags daaraan voor den predik soel verwagt, maar te vroeg sik.
Daarop haare Vader Sub. Danz. Edel traven toen Ouderling zijnde gevraagd wied,
warom zijne Dogter met het huint was bring gebleven, Stuwood da, dat hij niet
verstouwe dat zijne Dogter Mari, oijt of oijt het huint ten doop bude selve hoeden.
2) dat hij ook sijls wide naa het flaas geen om te vragen, wie den predicant
soo spoet maakte, om het zijne Dogter die mit meer gegendigt heeft, dan een andere
sulke te ondernemen. 3) wie zijnde hij om de commissie van zijn predicant te onders
tekenen, en clende daar meide hem medelingen, dat hij het Hoore huint naa de wet, die
volgens zijn eige interpretatie, zonder op opdrac van de Moeder doopte.
Daarover omvranze gedaan zijnde. de kerkeraad oordelde dat Sub Danz. Edel traven
door dit divers boomen, van alle kerkelyke discipline grote op schudding in de ge
meinte veroorzaakt, en dat het geen Ouderling past tegen de getrouwe behandeling
van den predicant hij te opposeren. en douwt deze Ouderling meer van te we
oneenighit beht door zijn doen te stoeken. vind de kerkeraad goed by het lees lees
aandruande sulke opente leggen en te ver soeken H. E. gelieve krachtige middele te
beraamen waardoor te godde loosheid gestuit, de kerkelyke discipline gemaintineert
en voede in de kerkeraad gemaakt wordt. De commissie was Onderbeest
De kerkeraad van Westb: en Acht hink. verbocht, dat Sub Danz. Edel traven, die ge
weigert heeft de com missie van onzen predicant te onder tekenen red men geve van
deze weigering, die voedende hij an de lees vergadering. 2) Vraagt Dij de Cuppe
hoe hij niet de Hoore, en het Dopon van het Hoore huint handelen dat, en of zijne voorgaande
handeling noptens de Hoore Mari en te layom het zoo te doen gelijk boven gemeld is
goed of af gekeut wordt. 3) of der predicant oijt een huint beeten de dat ge doopt heeft

54
en of 3. Predicant te toelen geweest is. Buiten de wet dat dat huint te doopen
heeft niet zijn zeggen dat hij nu niet toestaan, dat het huint gedoopt worden
en of het een Ouderling past wiens post is over de. Het huint te doopen
en een voorbeeld van boosheid tegen Dogter de Hoore diende aan te maken
zulle overweiding in de Gemainte en opschudding in de kerkeraad te voorkomen
en laatste waarom het huint waarover hij Sub. Dans. wals even als getuige te
zijn aangeboden heeft. niet te keken na dat het is aangekeut is voor den kerkeraad
gehooren, en ook tot deper. Uwe toe niet is gedoopt geworden.

d. 18de Sept is gerapporteerd, dat Mari, dogter van Salomon Jans. Walraven haar
kint ten doop heeft gepresenteerd, en dat Dny de sijner kint heeft in het open
afgevraagd naar het doopformulier te lezen, na dat hy scherptelyk bestraft de
het grouwel des Onghels naar onder het Bog gebrocht is geworden. deze nuvel
gende duachten. 1) Of zy bekende dit kint in Onrecht geheet te hebben, en daar
door sij tegen den Alreheiligsten God grotdelyc gezondigt te hebben. 2) Of zy
oprecht berouwen en leedwezen over deze schandtaat hadde. 3) Of zy met een
godvrezenden wandel door inroeping van de goede Gods woork in haar ge
drag wilde betoonen, dat haar voorafgaande onquische wandel haort toe
is. Waarop zy ^{Mari} ~~de~~ antwoorde; Ja. Hy heeft mij daartoe
verleid, hierna vind de s^{ch}eraad goed aantekeninge te houden.

d. 22 Sept. Ord: s^{ch}eraad gehand onna a^{an}roeping van des H^{er}en N. Naam
Art. I. gerulemeert de voorgaande acte.
Art. II. is goed gevonden J. Gerritsen onder s^{ch}er to leggen, wagens de
beschuldiging, tegens hem door Mari Salomons Walraven ingebracht
Art. III. In de huis bezoching by Sal. Jans Walraven aan huis komende
heeft hy en sijne vrouw Cornelia den Ad. s^{ch}terenden Onderling Japich
Barthen, met delte schampere en bits woorden a^{an}gevallen, ja zelfs
de deure voor hem open geyt om te vertrekken 90. 90. tebreed om te treden.
De s^{ch}eraad afgevraagd hebbende wat e^{er}van deze beschuldiging is tegen Japich
Barthen, vind, dat sijne verorden van Sal. Jans Walraven en Cornelia wel eer
geomist verdoemt, en ommegeheert worden. Japich Barthen present eert
te allerhijt met eide te verclaren, dat hy geen part of deel heeft van
dit geene dat hem tot laste word gelegd, g^{er}zeid te hebben
De s^{ch}eraad is van gedachten dat men soeken moete een middel van verhoeking
tuschen J. Barthen en Sal. Jans Walraven en Cornelia, deez^e zaak is aan
de Predicant yedemancert.
3 dat de Dny Sal Jans Walraven zyne meede onderling Japich Barthen
in Qualiteit als geom mitdeende van den s^{ch}eraad mis handelt heeft en
daardoor het Collegie selvs s^{ch}ertheit aangevaan heeft, Hy Sal Jans
Walraven reed o^{er}en geve van deez^e mishandeling, of Berouwen betoone.

en de wyf deze befoelving sonder Dwergs Syn, verstaat de kerkenraad dat zy
 de wyf in de Traffel des Heel sij zullen othouden tot dat ze met malquader ver-
 socht zy.

7.5. Nov: Heeraad gehouden, van aanzoeping van Gods Naam. en exemplic van het voorgaende
 waer in Broederen seer gevoelig over het gedrag van Salomon Jans walraven
 en zyne vrouwe die zeedert het bevalen van huare Dogter als namelijc:
 dat Sal Jans walraven sij afschietende uit de kerck. En selos niet adijsteerde by de
 Bediening des H. Avondsmaals, rug oock sijnen just eenen Cud Cudering verzogt
 en dat alles in het wild leet loopen.

En bij de laatste Heer befoelving delgecommittieerden Cudering op een betse
 en schampere wyze aante valen

3 geene kerckeraads by eendomsten bij bewonen

4 door ontrigtelijc en onordentlyc gedrag veel aantroet te geven

5 onverzoeuvelijc sij te betoonen met sijn mede Cudering. en meer an
 deedinge, te bidden om optetellen.

Deze denigen zoo zynde en Sal Jans walraven voor het Classis geveert sijn
 verzoekt de kerckeraad het E. Classis gelieve middele te beramen, waer oot
 de Vraede in het collegie de sijnlinge der gemeente en de lere Gods moege
 bevordert werden.

dit is onder de foedentie van D. de sijnper gestelt, was onder te seet.

Japet Bartken Cudering. Cornel: Hend: vander Woert en
 Hendrick Schipper Maekenen.

d. 17. Nov: Extraord. Heeraad gehouden, waer in voorgelezen; dit navolgende Geschrift aan de
 kerckeraad.

Extract uit de Handelingen, der Klasse van Amersfoort gehouden d. 6. Nov:
 1737.

Artic: VIII. ad: 18 meldende van de klinge van Zyn de sijnper ingebraagt, ende
 de statie van den Ouderling Salomon Jans: Walraven. Deze is verschoonen, en zyn
 onder anderen nieuwe klingen ingehomen van de kerckenraad, voornamelijc, we-
 gens Verzuim van de Plichten eens Ouderlings, zoo in kerckeraad te verlijnen
 als onder het Gheoor van Gods woord te komen, waer op de selve geheet zijnde. Con-
 deelt de Vergadering dat voor noemde Ouderling qualyc gebraveelt heeft, en coit,
 dat de selve sulds betuige. en belove in het verble sijn Ouderlingchap geconcoelg waer
 te neemen. Dit is hem aangezeet en heeft sulds met onderberpunge volbragt. Stier
 van sel sijn aan den kerckeraad gegeven worden.

Collata concordant, quod Testor

A. W. L. Voet. (K. A. n. i. f. : L. r. i. b. a.

- 1. Nov. 1738.

De Maent Este: Heeraad belegt, de Broederen doleren dat Sal. Jans walraven wedocom
 tegen alle kerckelyke en statyke vermaninge, sy ontucht van den Openbaren dienst
 en klytelye vergaderingen. zedert 4 weeten, waer op gere vloect is dat men nog wilde
 eenigen tyd afwagten of mogelijc Salom: Jans: Walraven tot in seer moege koken
 de Bediening vldagt ook over de sijnlinge van sijn dogter, de welke op zekeren day des Heeren
 in Januari maent, in de kerck is geweest, haer Heere sijn medebingende, en het selve
 voor de Oogen van den Kerckelidigen, int aangezielt der gemeente heeft doen kuppelen
 en met onklysche en wulsthe gebaerde, en veyllyc luyde woorden in de gemeente een
 groote afschuldung, tot sporinge van den Publiken Gods dienst heeft verbragt. waer oot
 voor waer na den Openbaren Gods dienst heeft bygewoont. alles niet onder kerckes

en toolen van haar Vader Salomon Jans Dalraven, het welk blijft en is verhoord
het welk hij aan den Bedevaert van soekkomende en hem tot synen Verdelijken plijg
ontrent synen Doster, als oock synen Plecht als Ouderling om te waerken, dat de Gedeerde
ongedoopt geboorden worden gaf zeggende: Nijn Deer sulds sal nog wel maar dan
eens gebeten, want ic hebbe verbroet gansog in mijn Heil. De Bedevaeren toonen
sij een paar ig seer gevoelig over deze roefbloedheeden.

d: 16 Maart. Kerkenraad getoeloon, is ingebragt dat tot nog toe Salomon Jans Dalraven synen Plecht
pluats in de Ouderlingen Dinst. verluaten heeft de welke noodzakelijc dient overvold
Eerworden om een gods voorsteeds aan de gemeente te geven en wederom gaerkeerde
lyke Vergaderinge bywoont, nog oock de minste blyken van berouwe geeft, maar met een
onverzettelijc hooft, tegen alle Broederlyke voornaminge by raadant, metz gaders
oock de Injunctie van de 8 Classis. v. d: 6 Nov: 1737. art: 17. ad: 18. wylendeert zoo is de
Kerkeraad gedwongen om sig wederom aan het 8 Classis te addelessen, vermagtende
dat de Classis sulke middelste behoeve te berouwe werde sulds is onder de Commiffie
kerckel ende Dichtinge in de gemeente bevoorert werde sulds is onder de Commiffie
gedact, en was onsoetendert. In pil Barthel, Oudsch. Cornelis Hendricks van der Weert
en Hendrick Schipper Diaken.

d: 4 Maj. Kerkeraad gekwiden Na aansenijng van des Heil Naam:
Art: 1. is voorgelagen naa gerelanceert te hebben de voorgaande acte. (zij vande Hun
delingen der Classis d: 19 Maart, novens Welbroef. lijdende:

Extract uijt de Notulen van de leers Classis van
Amersfoort gehouden d: 19 Maart: 1735.

Art: 10.

Welbroef. ad 17. Aenquande Salomon Jans Dalraven en het gerefolvoeren
ontrent hem. De Kerkeraad bragt wederom bij galkbrifte Klachten tegen hem in
voornamelijc bestaande, wegens verzuim van zynen Plecht als Ouderling.
en van den openbaeren Godsdienst.

De selve gekwoort zynde, wat tot synen Defensie sulds in te brengen, voordelde
Eerw. Vergadering dat voornomende Ouderling de Oude van het Classis heeft
gevilipendeert, en is hem aangezeft, dat hij in het verwoely de bedieninge
van zyn Ouderlingchap waarneme, en den openbaeren Godsdienst bijwoon
in gebolge van de Resolutie van Nov: laast leden, of dat hij Mangumend
de Classis met hem handalen sal zoo als sij sal tot Dichtinge der gemeente bevin
sente te bevoeren

in fidem Extracti

A. C. H. Voet. R. Amisf. Scriba.

Art: 2. sijn tot Kerkenraads personen verduren. Gysbert willense van syo
velt tot Ouderling uijt steytan koren, en Jan Japerson van Syjpoel uijt
welbroef tot Diaken.

d: 10 Juli. Kerkeraad gekwiden. ingebragt dat men in de kerck beboefunge, 4 onze
Herbergier hadde voorgelact dat zoo ze de Jongspeelen in huuse huizen wuden
tolaten, zij zig vande Tafel des Heil dienden te onthoude, en in hen het geweld
van deze dingen ondoorhet oog gebragt.

2) dat Cornelia vrouwe van Sal Jans Dalraven by haar mees absentie gezegt
heeft dat zij aan de Tafel unde verhojnen, maar wyl veele bittere woorden
tegen den Bedevaertigen overweeder, als oock tegen Japik Barthel gebruyct heeft
de Kerkeraad replevart, die haerfen aan D. Dapp. E. v. D. Habione overtegevoeren
en sommitt cart den Ouderling Gysbert willense v: zijpoel om aen Salomon Eerw
moabten onthoude, tot dat D. Dapp. Classis. ons ligt gaven in deze laka
dit is oock aen D. Geratsen aangeheeft.

1759
21 Julij

54
Extraord. Synraad Acte des kerkenraads
ging van God Naam. gehouden, by de aanroeping van D. Dapp. R. Ma aanroep
de inflexien op hermis voornamelyk vlak over de kerke's fondans. D. Dapp.
nemen aan de slagte te brengen naer het behoort
De vergadering is met dankzegging tot god gelieeden

21 Sept. Ord. Synraad gehouden en is niets van belang voorgevallen

219 Dec. Ord. Synraad gehouden en is niets van belang voorgevallen

A 1759
22 Maart. Ord. Synraad gehouden, en is niets buitengewoon voorgevallen

26 Apr. Extraord. Synraad gehouden en na aanroeping van des Heeren Naam tot Ouderling verhooren Jan Jorissen in plaats van Japik Barthen affgaanden Ouderling en tot Diaconen Tjimon van Bort, in plaats vanden affgaanden Henk driid Schipper deese zijn d. 18 Maj. Pinstermaandag in hunner dienst bevestight en beloven te volharderen by de formulieren van Eenigheid door hen by hurre voormalige kerke dienste onderteikent. Na dankzegging tot gode is de vergadering gelieeden.

2. Juni. Ordinaari kerkenraad gehouden en niets buitengewoon voorgevallen

Sept. Ordinaari kerkenraad gehouden en niets buitengewoon voorgevallen

Dec. Ordinaari kerkenraad gehouden en niets byzonders voorgevallen

1740. D. 10 April Ordinaari kerkenraad gehouden ende niets byzonders voorgevallen

3 Maj. kerkenraad gehouden en zijn nae aanroeping van des Heeren Naam tot Ouderling verhooren Japik Schipper, en tot Diaconen Hendrik van Schaik de ze zijn op d. 6 Junij in dan H. dienst na hunne voorsellingen gete hebben bevestight beloven te volharderen by de formulieren van eenigheid en hebben dezelve onderteikent. De vergadering is met dankzegging tot god gelieeden.

2 Julij. Ordinaari kerkenraad gehouden en nae aanroeping van des Heeren Naam grapper Ouderling, Tjimon van Bort en Hendrick van Schaik Diaconen in de huisbezoeking te denzen gegeven hebben, dat eenige leden der gemeynte omtrededen waren dat Jan Gerritsen het laatste maal aan de Tafel der Heeren gekomen was, zonder dat men hem vooraf vermits hij in visitatione niet te huis was, hadde kunnen aanspreken, en al van deze Broedren waren van geengenden Predicant te verzoeken ^{naem} dat hij voor en al eer Jan Gerritsen wederom tot des Heeren Tafel naderde, voor den kerkenraad te citeeren, en ook het advies daarover by Jan Jorissen Ouderling in visitatione in te nemen. maar dewyl men Jan Jorissen niet te huis vond, heeft men met hem daarover niet kunnen spreken, waerom de Predicant hem Jan Gerritsen ge citeert heeft. Dit rapport gedaen zijnde: zijde Jan Jorissen Ouderling. dat het met zijn consent niet gecest ~~was~~ is, nog oock voor tegenwoordig was om Jan Gerritsen voort te citeeren, maar mogte wellijzen dat de wyl de gem citeerde voor de kamer was dat hij binnen mogte staen.

Binnen gestaan zijnde is hem uytzonder aller naam voorgeslett. of dat de kerkenraad zig verwonderde dat hij de laatste regge tot de Tafel der Heeren genadert was zonder dat men hem in de huisbezoeking ^{voort} gesproken hadde, maar waer zijne vrouwe alleen; en hij oock niet uytdrukkelij verzoegt was, 2 dat daar door eenige leden der gemeynte misnoegen gegeven was, dat hij met zult eenen minime conscientie tot de Tafel naderde, en dat indien hij wederom naderde, ^{zommes} lever wilden daarof blijven. 3 dat de kerkenraad wenschte naders blyfden van zynen onschuld te hebben. 4. Nopons het eerste antwoorde hij dat hij met een vrij gewiffen was toegenadert, en oock honden naderde, 5. zij bevoorde

op de Alwetentheid Gods ende zyn naam
 hem zeer smeeden, dat hij by sommigen verdaht wiet, dan die ergernis van
 hem namen, en dat hij niet inslaad was om de leegentaal vooral te stellen
 op het derde, dat men geen andere blyken van zyne onthouding soude vorwegen
 dan die reeds genoegzaam bleeken, namelijk dat het Hof van Utrecht was
 voor hij door de Hoere gedaagt was, hem gecongrue met gecondemnerd
 maar als een eertyl man zonder de minste poene was vrij gelaten, het welk
 niet soude geschiedt zijn, indien hij dit feyt waarmede hij belastert word
 gedaan hadde

De Kerkenraad heeft daarop geresolveert, Jan Gerritsen verstaat dat
 het hem aan zyne conscientie word overgegeven, om zig voor God te beproeven
 en dat men niet de Hoer gecongrue des Caspils of andere die daarover gezag heb
 soude raad plegen. Japik Schipper zet het ook op de conscientie van de
 ritsen en verstaat dat de toren gecongrue. Daarover ge raad pleegt worden
 Timon van Cort wil liever dat gij Jan Gerritsen van het Hoventaal afblipen
 tot der tijt toe men de Hoer gecongrue mage schrijven. Hendrik van Schaik wil
 het hem op zyn gemoot wel strengelij gedrukt word, en het stude aan zyn ge
 moet werde over gelaten. D. de Keyser oordeelt dat de wijl ons de schuld
 of onschuld van die man niet blykt, wy daar over niet konnen oordeelen
 maar dat het hem op het veroorwichtigte op zyn stat gelegd word, dat indien
 hij aan des Heeren Taaffel komt met een badmet gewisse. God oordeelen hem
 d'overvolgen sullen, en voort overige dit men bij de Heeren depp. d'wege zake
 diene voorste stellen en aan Standerd deifie zig te onderw. een, daarbij
 ziet de Predicant liever dat gij J. Gerritsen voor deze Heer begewillig van
 de Taaffel des Heeren Onthoude, om geene reedinen aan den lasterenden te geve
 dog niet als daer toe genoodyaadt of gecongrueert.

Dus is van J. Gerritsen aangezeij, dat te veale herteleghheit en gewij
 dat de Kerkenraad hem overgaft van den Alwetenden God en zyn eigen gewij
 dat men de Heeren gecongrueerden haer advijs soude in nemen, en dat voor
 hij des nood zynde moeste compareren, en hij heeft zig daaraan onderwoij
 ook heeft de Predicant zyn particulier advijs aan hem hertelij gevogt.
 Deze Acte is geresumeert en de vergaderinge met Dand zegg inge totlijp
 is Kerken raad gehouden, waer inge congrueert gij

des R. v. Amersfort om de schulde te visiteeren, en hebben aller wal bevonden
 ook hebben hantlerwid de Acte des Kerkenraads van d. 2 juli 1740. gelezen en
 van den Kerkenraad voorgelict dat, Jan Gerritsen wegens die onbeweegne balle
 diginge niet verder van de Taaffel soude afgehouden werden, maar indien de
 Kerkenraad leden daer toe niet wilden zyn vriendelij verstaan, hij Jan Gerritsen
 aldan bij de aanbtaasde Caspil moeste saken, om te hooren wat de Caspil
 truit hem resolveerde.

D. Aijg. te een extract uyt de Caspiale resolution aan den Kerkenraad ge
 gelaert, ons raadgevende hoe in te vervoly met J. Gerritsen te handelen
 op zynen eygen beproeving voortaan aan de Taaffel des Heeren sal toegelaten
 worden

A: 1741. D. ii Maart. Kerkenraad gehouden berigten de Predicant en Ouderling
 van hem hadden
 de nodighe van des Heeren Taaffel word voorgestelt, Hij dat: lens
 in de Kerkenraad, waren inge waren, zonder daer toe de minste
 worden inge waren, zonder daer toe de minste
 worden inge waren, zonder daer toe de minste

1741.
 Oudeker
 Cornelis
 diacon
 1740. v. 3